

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till godkännande av överenskommelsen som ingåtts genom skriftväxling mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 september 2005 en proposition med förslag till godkännande av överenskommelsen som ingåtts genom skriftväxling mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i över-

enskommelsen som hör till området för lagstiftningen (RP 84/2005 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- Tf. lagstiftningsråd Tapio Puurunen, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den överenskommelse som ingicks genom skriftväxling i Haag i juni 2005 mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finlands regering om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående samt en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. I överenskommel-

sen anges villkoren för omplacering av vittnen. Meningen är att omplaceringen ska gälla vittnen som har vittnat eller som kommer att vittna vid rättegångar i Internationella brottmålsdomstolen. Det kan vara fråga om vittnen för såväl åklagarsidan som försvaret. Det kan också bli fråga om omplacering av närstående till vittnen i enlighet med bestämmelserna i skriftväxlingen.

Enligt överenskommelsen ska finska myndigheter enskilt pröva varje fall av omplacering av

ett vittne och hans eller hennes närstående till Finland. Man utgår från att Finland inte förbinder sig att tillhandahålla särskilda program för skydd av vittnen. Enligt överenskommelsen förbinder sig Finland att för vittnena och deras närstående tillhandahålla de lättnader, förmåner och rättigheter som tillkommer dem som är flyktingar enligt definitionen i artikel 1 i 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning så som den lyder ändrad genom 1967 års protokoll. Finland förbinder sig också att bevilja de omplacerade personerna och deras närstående de i överenskommelsen specificerade förmånerna

och tjänsterna på de villkor som gäller för medborgare i Finland.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Överenskommelsen träder i kraft den trettionde dagen efter det att domstolen har tagit emot en underrättelse från Finland om att Finland har uppfyllt de konstitutionella kraven för ikraftträdandet av denna skriftväxling.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Internationella brottmålsdomstolens stadga trädde internationellt i kraft i juli 2002 och ratificerades av Finland i december samma år. Finland har från första början aktivt stött domstolens verksamhet och i syfte att minska straffriheten gått in för att stärka domstolens roll och universella karaktär. Den aktuella överenskommelsen om omplacering av vittnen och deras närstående är ett viktigt element i genomförandet av stadgan, anser utskottet.

Vittnesutsagorna utgör en väsentlig del av den bevisning som samlas in inför rättegången. Utskottet understryker att det med tanke på rättegångens effektivitet är av primär vikt att domstolen kan garantera vittnenas och deras närståendes säkerhet för att varje vittne ska kunna avge sin berättelse utan rädsla för hämnd eller andra hot. En viktigt form av vittnesskydd är att omplacera vittnena och deras närstående.

Som stadgepart är Finland skyldig att samarbeta med domstolen och på begäran lämna domstolen rättslig hjälp. I överenskommelsen förbinder sig Finland att årligen ta emot ett begränsat antal personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför domstolen och vid behov deras närstående och tillhandahålla dem omplaceringstjänster enligt överenskommelsen. I överenskommelsen understryks att Finland för närvarande inte har några särskilda vittnesskydds-

program. Enligt utredning till utskottet förbehåller sig Finland rätten till prövning i fråga om mottagandet av vissa vittnen eller deras närstående och framställningarna om omplacering behandlas från fall till fall.

Finlands förpliktelser enligt överenskommelsen avses bli genomförda genom tillämpning av utlänningslagen (301/2004), lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993), lagen om hemkommun (201/1994) och lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Dessutom har Finland förpliktelser enligt en lång rad internationella flyktingkonventioner. Totalt sett blir kostnaderna för åtagandena i överenskommelsen rätt små enligt vad utskottet erfarit.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner den överenskommelse som ingicks genom skriftväxling i Haag den 8 juni 2005 mellan Fin-

land och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella

brottmålsdomstolen och av deras närstående och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 8 november 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Aulis Ranta-Muotio /cent
medl. Ulla Anttila /gröna
Eva Biaudet /sv
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Katri Komi /cent
Johannes Koskinen /sd

Eero Lankia /cent
Suvi Lindén /saml
Petri Neittaanmäki /cent
Aila Paloniemi /cent
Suvi-Anne Siimes /vänst
Ben Zyskowicz /saml
ers. Esko-Juhani Tennilä /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.